
3.3. Особливості вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування

Декларацією про право на розвиток, яка ухвалена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ще у 1986 р., визначено, що право на розвиток є невід'ємним правом людини, а рівність можливостей для розвитку є прерогативою як держав, так і людей, що складають дер-

жаву¹. Поняття сталого розвитку (англ. «sustainable development» – постійно підтримуване, безперервне) визначає розвиток, що забезпечує потреби нинішнього покоління, не позбавляючи майбутні покоління можливості задовольнити свої власні потреби. В Україні основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів були визначені Концепцією сталого розвитку населених пунктів, яка була схвалена Постановою Верховної Ради України від 24 грудня 1999 р.² Концепція стала основою для розроблення відповідних нормативно-правових актів і програм соціально-економічного розвитку населених пунктів, забезпечення скоординованої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з розв’язання практичних завдань на державному, регіональному і місцевому рівнях. З метою реалізації державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів Концепцією визначено основні заходи, серед яких важливе місце займає система захисту прав громадян і юридичних осіб на відповідні земельні ділянки.

Дійсно, реалізація земельних прав, у тому числі прав на земельні ділянки, неможлива без належного юридичного забезпечення їх захисту. Суттєве оновлення галузевого вітчизняного законодавства (цивільного, екологічного, земельного та ін.), а також розширення кола і змісту суб’єктивних прав громадян призвело до широкого розуміння захисту прав, не зводячи його до охорони зазначених прав традиційними засобами. Саме тому гл. 23 Земельного кодексу України сконцентрувала відповідні правові приписи, які повністю присвячені захисту суб’єктивних прав на землю, що надає можливість стверджувати про формування земельно-правового інституту захисту суб’єктивних земельних прав. В основу формування цього інституту покладені фундаментальні положення цивільно-правової спрямованості. Це обумовлено не тільки законодавчим визнанням земельних ділянок об’єктом

¹ Declaration on the Right to Development [Електронний ресурс] / General Assembly UN. – A/RES/41/128/ (Distr. General) (4 December 1986). – Режим доступу: <http://www.worldlii.org/int/other/.../299.pdf>.

² Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 24 груд. 1999 р. № 1359-XIV. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1359-xiv>.

нерухомості (ст. 181 Цивільного кодексу України), але й низкою інших важливих факторів, які знайшли своє закріплення у гл. 23 Земельного кодексу України; яка має назву «Захист прав на землю».

Проте сутність правового захисту суб'єктивних прав у літературі трактується неоднозначно і на сьогоднішній день не існує єдиного підходу щодо визначення поняття захисту земельних прав громадян. Сучасна земельно-правова доктрина уникає тлумачення самого поняття захисту земельних прав. У монографічній літературі, наукових статтях та інших джерелах більш докладно досліджується, власне, зміст такого захисту. Але окремі вчені під захистом земельних прав розуміють діяльність держави та її уповноважених органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і посадових осіб зі здійснення організаційно-правових заходів щодо земельних прав громадян і юридичних осіб як власників земельних ділянок і землекористувачів¹.

У юридичній літературі висловлюється думка про існування певного зв'язку між захистом суб'єктивних прав і вирішенням спорів². У результаті вирішення спорів, у тому числі земельних, забезпечується захист суб'єктивних прав. Проте, незважаючи на близькість понять захисту суб'єктивних прав та вирішення спору, їх не можна ототожнювати.

У той же час можна виокремити спільні риси, притаманні цим поняттям. По-перше, захист права і вирішення спору поєднує те, що вони пов'язані з конкретною діяльністю, яка здійснюється з метою усунення перешкод у здійсненні права. По-друге, така діяльність може здійснюватися певним колом суб'єктів – юрисдикційними органами, або самими учасниками спірних правовідносин у формі самозахисту. По-третє, зміст цієї діяльності полягає у встановленні фактичних обставин справи, створенні належної моделі правовідносин, визначенні способів її втілення в реальне буття.

Отже, здійснення захисту прав є можливим як при вирішенні земельного спору, так і за відсутності вирішення конкретного правового

¹ Свердлик, Г. А. Защита и самозащита гражданских прав [Текст] : учеб. пособие / Г. А. Свердлик, Э. Л. Страунинг. – М. : Лекс-Книга, 2002. – 208 с.

² Петришин, О. В. Права, свободи і обов'язки людини і громадянина [Текст] / О. В. Петришин // Загальна теорія держави і права : підручник ; за ред. проф. М. В. Цвіка, проф. О. В. Петришина, доц. В. Д. Ткаченка. – Х. : Право, 2002. – 432 с.

спору і навіть спору як такого взагалі. Тобто захист прав є такою категорією, яка не завжди збігається з категорією вирішення спору. В межах забезпечення реалізації системи заходів щодо захисту земельних прав важливу роль виконують органи місцевого самоврядування, які відповідно до законодавства наділені повноваженнями вирішувати певні види земельних спорів

Так, згідно з ч. 1 ст. 158 Земельного кодексу України земельні спори вирішуються органами місцевого самоврядування. В літературі зазначене положення обґрунтовується як неконституційне, оскільки воно суперечить змісту ст. 124 Конституції України, якою встановлено, що правосуддя здійснюється виключно судом. Водночас у земельно-правовій літературі висловлюється і протилежна думка, згідно з якою суперечність у цьому випадку відсутня. Такий підхід ґрунтується на співвідношенні таких понять, як «вирішення спору» та «здійснення правосуддя», які не є тотожними, а тому їх слід розрізняти. Зазначені поняття співвідносяться між собою як ціле і частина. При цьому відмежувальною ознакою правосуддя виступає те, що при його здійсненні вирішення конкретного спору характеризується остаточністю і неможливістю оскарження прийнятого рішення до іншої системи органів¹. Такий висновок є переконливим і заслуговує на увагу.

Відповідно до підп. 5 п. «б» ч. 1 ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» повноваження виконавчих комітетів місцевих рад із вирішення земельних спорів у порядку, встановленому законом, визначаються серед категорії делегованих повноважень цих органів місцевого самоврядування. Крім того, відповідні повноваження щодо вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування закріплені статтями 8, 9, 10, 12 Земельного кодексу України. В межах наділених повноважень органи місцевого самоврядування здійснюють відповідні дії, які включають: встановлення фактичних обставин справи і пошук спеціальної правової норми для застосування в конкретній ситуації та конкретному випадку; виявлення юридичної значимості і масштабу дії цієї правової норми, з'ясування її змісту, тлумачення правової норми; прийняття рішення по справі, видання

¹ Мірошніченко, А. М. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України [Текст] / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – 5-те вид., змін. і допов. – К. : Алєрта, 2013. – С. 413.

індивідуального акта управління; виконання правового акту і здійснення контролю за його виконанням.

На стадії підготовки справи до розгляду орган місцевого самоврядування вживає заходів до виявлення всіх зацікавлених осіб та повідомлення їх про прийняття справи до розгляду; проводить збір документів, необхідних для розгляду, вчиняє інші дії для забезпечення швидкого та ефективного розгляду справи і досліджує надані докази та клопотання. Серед цих дій можна виявити ознаки існування та прояву публічного інтересу у вирішенні спору в позасудовому порядку та врегулюванні спірних відносин.

Орган місцевого самоврядування при вирішенні земельного спору не керується та не повинен керуватися принципом змагальності, який не відповідає загальній природі їх діяльності. Визначальним тут має бути принцип всебічного та повного з'ясування об'єктивної істини (ч. 2 ст. 19 Закону України «Про звернення громадян»).

Незважаючи на те, що вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування виступає позитивним моментом у частині зрівноваження та часткового розвантаження органів судової влади, така форма (позасудова) вирішення земельних спорів є, на жаль, недосконалою та щодо окремих моментів навіть суперечливою. В ряді випадків це робить її застосування небажаним для зацікавлених суб'єктів – учасників спірних матеріальних правовідносин.

Земельні спори, які вирішуються органами місцевого самоврядування, характеризуються певними специфічними ознаками. Так, передусім слід зазначити, що органи місцевого самоврядування наділені повноваженнями щодо вирішення земельних спорів, які виникають лише в межах населених пунктів, тобто в межах підвідомчих територій. У складі земельних спорів, які можуть вирішувати органи місцевого самоврядування, можна розрізнити спори щодо меж земельних ділянок, які перебувають у власності і користуванні громадян (межові спори), та додержання громадянами правил добросусідства. Такі спори мають найбільшу питому вагу. Цим спорам притаманні такі ознаки. По-перше, вони стосуються вичерпного кола осіб, тобто спори, які виникають головним чином за участю фізичних осіб. По-друге, земельні ділянки, з приводу яких виникають спори, незалежно від їх цільового призна-

чення, мають перебувати у власності чи користуванні конкретних громадян.

Окрему групу складають спори щодо розмежування меж районів у містах. Ці спори зазвичай мають незначну питому вагу. Вони можливі лише у містах, які мають поділ на окремі райони. В основу повноважень міських рад щодо вирішення таких спорів можуть бути покладені положення, закріплені ст. 11 Земельного кодексу України. Згідно з цією нормою повноваження районних у містах рад у галузі земельних відносин визначаються міськими радами. Порядок їх визначення Земельним кодексом не встановлений.

Слід мати на увазі, що відповідно до ст. 140 Конституції України питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 6) передбачає можливість поділу міської територіальної громади на територіальні громади районів у містах. Ці громади створюють власні органи самоврядування. Районні у містах ради згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування» (гл. 5) здійснюють свої функції і повноваження на території району в місті в межах, установлених для первинної адміністративно-територіальної одиниці.

Чинним законодавством (Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Земельним кодексом України) не встановлено порядку розмежування повноважень у галузі земельних відносин між міською радою і створеними у місті районними радами.

Не передбачено чинним законодавством і спеціальних повноважень у галузі земельних відносин для районних у містах рад. Разом з тим міські ради можуть делегувати їм частину своїх повноважень у цій сфері. Йдеться, наприклад, про розпорядження землями територіальної громади, а також вирішення земельних спорів з метою оперативності прийняття рішень.

Роль органів місцевого самоврядування у вирішенні земельних спорів залишається суттєвою. Це пов'язано з тим, що адміністративний (позасудовий) порядок вирішення земельних спорів характеризується оперативністю. Так, згідно зі ст. 159 Земельного кодексу України уповноважені органи мають розглянути земельний спір у тижневий строк з дня подання заяви. Окрім того, такий розгляд здійснюється за більш

спрощеною порівняно із судовою процедурою, яка не потребує фінансових витрат громадян.

Слід зазначити, що раніше чинне земельне законодавство (Земельний кодекс УРСР 1970 р.) відносило вирішення земельних спорів до компетенції виконавчих комітетів місцевих рад. Земельний кодекс УРСР (1990) передбачав, що спори землеволодільців та землекористувачів з питань володіння або користування землею на території відповідної місцевої ради вирішувалися цією місцевою радою (розд. VIII Кодексу). Для підготовки матеріалів із вирішення спорів з питань землеволодіння або землекористування місцевими радами у необхідних випадках ради утворювали комісії з депутатів. Рада, яка розглядала земельний спір, у місячний строк з дня надходження заяви приймала відповідне рішення.

Чинний Земельний кодекс України (ч. 1 ст. 159) зобов'язує орган місцевого самоврядування розглянути конкретний земельний спір у тижневий строк з дня подання заяви.

Як відомо, місцеві ради не належать до постійно діючих органів. Вони здійснюють свою діяльність у сесійному режимі, який передбачений ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Сесії скликаються у міру необхідності, але не менше одного разу на квартал. У зв'язку з цим додержання тижневого строку, встановленого законом для розгляду земельних спорів, є проблематичним.

Аналіз сучасної практики вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування свідчить, що часто повноваження з розгляду цих спорів делегуються органам виконавчої влади. Проте згідно з підп. 5 п. «б» ч. 1 ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» вирішення земельних спорів у порядку, встановленому законом, віднесено до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, а не державних адміністрацій.

З метою забезпечення об'єктивного і своєчасного вирішення земельних спорів, наприклад, у межах міста Верхньодніпровська щодо меж земельних ділянок, які перебувають у власності і користуванні громадян, додержання громадянами правил добросусідства, а також спірних питань щодо організації під'їздів та проходів до земельних ділянок за рахунок земель комунальної власності рішенням сесії міської ради від 25 жовтня 2011 р. № 200-10/VI затверджений Порядок

розгляду та вирішення земельних спорів Верхньодніпровською міською радою.

Цим положенням встановлено, що органами, які вирішують земельні спори в місті Верхньодніпровську, є Верхньодніпровська міська рада та її виконавчий комітет, а також постійна депутатська комісія міської ради з земельних питань. Положенням передбачено: 1) розгляд земельного спору по суті здійснюється безпосередньо постійною депутатською комісією із земельних питань, що приймає попереднє рішення щодо вирішення земельного спору. Воно оформляється у вигляді протоколу засідання комісії і відповідного акта, що надаються виконавчому комітету міськради для підготовки відповідних проектів рішень; 2) виконком міськради на підставі матеріалів, отриманих від постійної депутатської комісії з земельних питань щодо вирішення земельного спору, приймає рішення про вирішення земельного спору (окрім зміни меж земельних ділянок, що перебувають у власності і користуванні громадян); 3) міська рада на підставі матеріалів, отриманих від постійної депутатської комісії з земельних питань щодо вирішення земельного спору, приймає на черговому пленарному засіданні міської ради рішення про вирішення земельного спору в частині зміни меж земельних ділянок, що перебувають у власності і користуванні громадян; у випадку вирішення спору, який поєднує питання щодо меж земельних ділянок та правил добросусідства; 4) рішення приймається міською радою у порядку, наведеному в даному пункті; 5) безпосередня координація розгляду земельних спорів постійною депутатською комісією з земельних питань, підготовка проектів рішень міськради та виконкому, інформування зацікавлених осіб про порядок розгляду земельного спору та про прийняте рішення здійснюється спеціалістом виконкому міської ради із земельних питань.

В окремих населених пунктах вирішення земельних спорів покладено на відповідні комісії з розгляду земельних спорів¹ або для підготовки пропозицій із вирішення земельних спорів².

¹ Див.: рішення Харківської міської ради від 28.09.2011 р. №438/11 «Про затвердження Порядку розгляду земельних спорів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www:reestr.tk/629105>.

² Див.: рішення Хмельницької міської ради від 15.12.2010 р. №21 «Про вирішення земельних спорів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www:khmelnysky.com/index.php>.

Серед суб'єктів правовідносин у сфері розгляду земельних спорів органами місцевого самоврядування прийнято розрізняти з урахуванням мети та функціонального призначення три групи. Перша група – суб'єкти, які безпосередньо заінтересовані у вирішенні спору. Йдеться, зокрема, про заявника та відповідача або відповідним чином уповноважених ними представників. До складу другої групи належать суб'єкти, наділені повноваженнями щодо вирішення спору, тобто такими суб'єктами виступають органи місцевого самоврядування. Нарешті, до третьої групи належать суб'єкти, безпосередньо не заінтересовані в розгляді спору, але їхня участь необхідна для розгляду справи (експерти, свідки та ін.).

Згідно з чинним земельним законодавством вирішення земельного спору пов'язане з дотриманням певної процесуальної форми. Вона реалізується в межах таких стадій: 1) порушення провадження щодо розгляду та вирішення земельного спору; 2) підготовка до розгляду; 3) розгляд та вирішення земельного спору по суті; 4) оскарження рішення (за наявності підстав, передбачених законом); 5) виконання рішення.

Започаткування розгляду земельного спору пов'язане із подачею відповідної заяви особою, яка вважає свої земельні права та законні інтереси порушеними. На жаль, законодавство не встановлює порядок прийняття заяви, а також її основні реквізити.

Вивчення практики свідчить, що всі заяви про вирішення земельного спору подаються до уповноваженого органу в письмовій формі особисто заявником або його представником та реєструються в спеціальному журналі. В ньому зазначається порядковий номер заяви, дата реєстрації заяви та прізвище заявника або його представника.

У заяві зазвичай наводяться відповідні підстави, які, на думку заявника, обґрунтовують необхідність вирішення спору.

Заява про вирішення земельного спору повинна містити: найменування органу, до якого вона подається; прізвище, ім'я, по батькові сторін, які беруть участь у земельному спорі, а також прізвище, ім'я, по батькові представника, якщо заява подається представником, їх місце проживання або місце знаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку; зміст вимог і викладення обставин, якими заявник об-

грунтового свої вимоги; зазначення доказів, якими підтверджуються обставини справи; перелік документів, що додаються до заяви.

Заява про вирішення земельного спору підписується особисто заявником або його представником із зазначенням дати її подання. В останньому випадку до заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника.

При поданні заяви про вирішення земельного спору надаються такі документи: копія паспорта заявника або осіб представника чи інший документ, що посвідчує особу, завіреним особистим підписом заявника або його представника; копія документа, який підтверджує повноваження представника заявника, завірена особистим підписом представника заявника; копія документа, що посвідчує право на земельну ділянку, завірена особистим підписом заявника; кадастровий план земельної ділянки із відображенням зон обмежень (обтяжень) прав на земельну ділянку та наявність земельних сервітутів; порівняльний план із відображенням меж, кількісних характеристик земельної ділянки; копії документів, які підтверджують зміни, що відбулися у правовому режимі земельної ділянки; копія витягу із Реєстру прав власності на нерухоме майно, завірена особистим підписом заявника; копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, завірені особистим підписом заявника; копії матеріалів з технічної інвентаризації нерухомого майна (копії технічних паспортів), завірені особистим підписом заявника; копії рішень державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування або судових органів щодо вирішення земельних спорів, якщо такі мали місце.

При розгляді земельного спору заявник або представник заявника зобов'язаний надати для огляду оригінали всіх доданих до заяви документів.

Заява про вирішення земельного спору підлягає поверненню заявнику у випадках, коли: не додержано вимог щодо її змісту; подана від імені заявника особою, яка не має відповідних повноважень; земельний спір не підвідомчий органу, до якого подана заява; земельний спір розглянуто або розглядається судом.

Земельні спори розглядаються органами місцевого самоврядування на підставі заяви однієї із сторін у тижневий строк з дня подання

заяви за участю зацікавлених сторін, які повинні бути завчасно повідомлені про час і місце розгляду спору.

Письмове повідомлення про розгляд земельного спору повинно містити: реквізити письмового повідомлення; назву органу, який буде розглядати земельний спір; дату, місце та час розгляду земельного спору; прізвище, ім'я та по батькові заявника, його місце проживання та зміст вимог; права та обов'язки сторін земельного спору щодо надання письмових зауважень до вимог заявника та копій відповідних доказів з визначенням кінцевого терміну надання таких зауважень та необхідністю мати при собі оригінали таких доказів на час розгляду земельного спору.

Земельний спір розглядається у присутності сторін, за винятком випадків, коли сторона ухиляється від участі в розгляді спору.

У разі відсутності однієї із зацікавлених сторін при першому розгляді земельного спору і відсутності офіційної згоди цієї сторони на розгляд питання розгляд спору переноситься. Повторне відкладення розгляду спору може мати місце лише з поважних причин відсутності сторони.

Відсутність однієї із сторін без поважних причин при повторному розгляді земельного спору не зупиняє його розгляд і прийняття рішення.

Стаття 160 Земельного кодексу України визначає права й обов'язки сторін при розгляді земельних спорів. Згідно з цією нормою сторони, які беруть участь у земельному спорі, мають право знайомитися з матеріалами щодо цього спору, робити з них виписки, брати участь у розгляді земельного спору, подавати документи та інші докази, порушувати клопотання, давати усні і письмові пояснення, заперечувати проти клопотань та доказів іншої сторони, одержувати копію рішення щодо земельного спору, і, у разі незгоди з цим рішенням, оскаржувати його.

Слід підкреслити, що права та обов'язки сторін у судовому процесі виписані більш чітко і повно порівняно із порядком розгляду земельних спорів органами місцевого самоврядування. Окрім того, слід звернути увагу і на те, що перелік прав та обов'язків, наведений у ст. 160 Земельного кодексу України, на відміну від обсягу прав сторін, встановленого Цивільним процесуальним кодексом України (ст. 27) і Кодексом адміністративного судочинства України (ст. 49), є вичерпним.

Кожна сторона при розгляді земельного спору органами місцевого самоврядування повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

Матеріалами, зібраними по земельному спору, вважаються такі докази, які мають значення для вирішення конкретного спору. Вони або надані сторонами, або виявлені чи витребувані органом місцевого самоврядування, який вирішує земельний спір. Доказами при розгляді земельного спору вважаються будь-які фактичні дані, на підставі яких встановлюється наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення зацікавлених сторін, та інших обставин, які мають значення для вирішення спору.

Засідання комісії із вирішення земельного спору проводить її голова, а у разі його відсутності – заступник голови комісії. Під час засідання секретарем комісії ведеться протокол. Засідання комісії є правомочним, якщо у ньому бере участь не менше половини членів комісії від її загального складу.

Комісія має право: одержувати у встановленому законодавством порядку від виконавчих органів міської ради, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності і господарювання документи, матеріали та іншу інформацію, необхідну для роботи комісії; для розгляду спорів залучати експертів, фахівців, спеціалістів, підприємств, організацій, служб та установ; здійснювати комісійний виїзд для перевірки фактів порушення меж земельних ділянок на місцевості; в разі необхідності проведення обмірів земельних ділянок до роботи комісії залучати, за рахунок зацікавленої особи, спеціалістів землевпорядних організацій, що мають право на проведення зазначених робіт.

Порядок ознайомлення сторін із матеріалами спору, чинним законодавством не визначений. Можливість сторін ознайомитись із матеріалами спору може бути реалізована або в ході засідання, або шляхом подання клопотання про ознайомлення з матеріалами спору.

За результатами розгляду спору комісією приймається рішення більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні. В разі рівної кількості протилежних голосів голос голови комісії вважається вирішальним.

Рішення викладається в письмовій формі та містить: відомості про час та місце прийняття рішення; найменування органу, що прийняв

рішення; прізвища та ініціали голови комісії; імена сторін, які брали участь у земельному спорі; зміст вимог заявника; пояснення сторін, які брали участь у земельному спорі, інші докази, досліджені комісією; посилання на законні та підзаконні акти, на підставі яких вирішено спір; суть рішення, порядок виконання та оскарження.

Рішення підписується головою комісії та секретарем комісії. Воно вступає в силу з моменту його прийняття та у 5-денний термін передається сторонам. У разі незгоди сторін з рішенням комісії, воно може бути оскаржене в суді. Виконання рішення не звільняє порушника від відшкодування збитків або втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва внаслідок порушення земельного законодавства.

У рішенні щодо земельного спору, прийнятому органом місцевого самоврядування, визначається порядок його виконання. Воно передається сторонами у триденний строк з дня його прийняття. Прийняте по спору рішення вступає в силу з моменту його прийняття. Воно може бути оскаржене до адміністративного суду або до вищого органу. При цьому згідно із законом оскарження рішення в суді призупиняє його виконання.

Стадія виконання рішення щодо земельного спору має самостійне значення. Вона пов'язана із здійсненням органом, який прийняв це рішення, необхідних дій. Саме такі дії мають забезпечувати фактичне відновлення порушених прав і законних інтересів власників землі та землекористувачів.

Чинним Земельним кодексом України стадія виконання рішення по земельному спору не врегульована. Лише п. 4 ст. 159 Земельного кодексу України передбачено, що порядок виконання рішення має визначатися в самому рішенні. Проте порядок виконання рішення має бути врегульований нормами Земельного кодексу України.

Правове регулювання стадії виконання рішень по земельних спорах здійснюється згідно з нормами Закону України «Про виконавче провадження».

Сторони зобов'язані сумлінно користуватися своїми правами та сприяти органів, який розглядає спір, поданням необхідних відомостей і документів, що є у їх розпорядженні, наданням транспорту для виїзду на місце комісії і т. ін.